

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๐๔/ ๕๒๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... 7698
รับที่(อีเมล).....
วันที่ 16 กค 2567 9.55

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอ “การพัฒนาหลักประกันบริการทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/ว(ล) ๑๑๔๐๘
ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ข้อเสนอ “การพัฒนาหลักประกันบริการทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน” ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ช.) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า (ร่าง) ข้อเสนอ “การพัฒนาหลักประกันบริการทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน” เป็นการเพิ่มเติมหลักประกันบริการทางสังคม เพื่อเติมเต็มให้กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ วัยแรงงาน และครอบครัว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเอง รวมถึงช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับความเพียงพอและความครอบคลุมของความคุ้มครองทางสังคมที่จำเพาะในแต่ละช่วงวัย อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ข้อเสนอดังกล่าวมุ่งเน้นการบริการสังคม (social services) ซึ่งเป็นสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรได้รับตลอดช่วงชีวิต ให้สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นผู้ประกันตน หรือต้องผ่านเกณฑ์การพิสูจน์ความยากจน และการช่วยเหลือทางสังคม (social assistance) ซึ่งเป็นสวัสดิการสังคมส่วนเพิ่ม เพื่อบรรเทาทุกข์ให้ผู้ยากไร้/ประสบความเดือดร้อน แต่ยังมีได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความคุ้มครองทางสังคมในเชิงระบบเท่าที่ควร อาทิ การพัฒนาระบบบูรณาการฐานข้อมูลการจัดความคุ้มครองทางสังคม เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลโครงการ/มาตรการความคุ้มครองทางสังคมทั้งหมดของภาครัฐ ตั้งแต่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จนถึงส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดการคุ้มครองทางสังคม เพื่อพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและระดับสิทธิประโยชน์ ลดการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมาย ลดความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์ ลดทอนโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ รวมถึงจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์สูงต่อไป

๒. การปรับเพิ่มเงินช่วยเหลือให้แก่กลุ่มเป้าหมายตามข้อเสนอฯ ควรคำนึงถึงข้อจำกัดและภาระทางการคลังที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะแม้จะไม่มีเปลี่ยนแปลงสิทธิประโยชน์ใด ๆ โครงสร้างประชากรที่จะเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดก็จะส่งผลให้รายจ่ายด้านสวัสดิการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากมีการเพิ่มมูลค่าเงินช่วยเหลือและสิทธิประโยชน์ตามข้อเสนอ ก็คงส่งผลต่อภาระทางการคลังมากขึ้นไปอีก

/ดังนั้น...

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการจัดการรายได้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อรองรับการเพิ่มสูงขึ้นของแนวโน้มรายจ่ายด้านสวัสดิการควบคู่กันไปด้วย นอกจากนี้ การปรับเพิ่มเงินช่วยเหลือในระยะต่อไปอาจจะดำเนินการในลักษณะมุ่งเป้าไปยังกลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยนำฐานะทางเศรษฐกิจและการตรวจสอบรายได้ครัวเรือนของกลุ่มเป้าหมายมาพิจารณาด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับความยั่งยืนทางการคลังของประเทศยิ่งขึ้น

๓. การส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานเพียงประการเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะช่วยเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มเปราะบางได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องดำเนินการแบบครบวงจร (holistic) เริ่มตั้งแต่ (๑) การสร้างงานที่เหมาะสมกับประชากรแต่ละกลุ่ม (๒) การพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (๓) การให้ความช่วยเหลือในการหางาน โดยอาจทำความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการจ้างงานผู้ผ่านการฝึกอบรม (๔) การกำหนดอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับค่าครองชีพ เพียงพอสำหรับเติมเต็มความต้องการขั้นพื้นฐานของแรงงานและครอบครัว ไปจนถึง (๕) การส่งเสริมบทบาทของสหภาพแรงงานที่เน้นการพัฒนาสิทธิพื้นฐานของแรงงานตามมาตรฐานสากล

๔. การจัดตั้งศูนย์บริการชุมชน (Community Center) สำหรับทุกช่วงวัย อาจช่วยเสริมพลังให้ครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็งและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อย่างไรก็ดี การจัดตั้งศูนย์ใหม่นั้นมีต้นทุนการดำเนินการ นอกเหนือจากสถานที่ตั้ง อาทิ บุคลากร งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ด้วยเหตุนี้ จึงควรทบทวนแนวทางการจัดตั้งศูนย์ใหม่ และมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์และต่อยอดจากกลไกการจัดสวัสดิการและดูแลคุณภาพชีวิตคนในชุมชนที่มีอยู่เดิม ทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม อาทิ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ชมรมผู้สูงอายุ สมาคมคนตาบอด นอกจากนี้ การช่วยเหลือทางสังคมโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นครอบครัว อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกับการช่วยเหลือทางสังคมในปัจจุบันที่ได้จัดสรรเป็นรายบุคคลให้กับสมาชิกครอบครัวแต่ละคนอยู่แล้ว อีกทั้งในทางปฏิบัติยังเป็นการยากที่จะกำหนดนิยามและพิสูจน์สิทธิของครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณฐา พิชนันท์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๖๑๕, ๓๖๒๓, ๓๖๒๖

E-mail: suphannada@nesdc.go.th